

SOSIALURIN

Prentsmiðjan á Heygsbreyt
tlf. 1820Blaðstjóri:
Torfinn SmithAt hava Sovjetsamveldið
til granna

AT HAVA stóra Russland til granna er ikki lætt. Hetta stóra heimsveldið, ið hevur bæði vilja og makt, sýnist stundum at nýta vald sitt á slíkan hátt, at mangur undrast yvir hvi so er. STØÐAN hjá Ungarn og nú seinast Tjekkosllovakínum er talandi dømi um uppilegging og harðskap, sum rímar illa við tað sum menn væntaðu av einum stórum og sterkum ríki, ið óngan nýttist at óttast, og sum stýrt er av øðrum enn kapitalistum og imperialistum.

FINNLAND mátti aftaná kríggið lata Russland stóran part av landaoki sínum, men fingi tó loyvi at nýta eitt vist frælsi í og yvir landi sínum. At hetta frælsi hevur verið avmarkað, hevur verið øllum kunnugt, og kom hetta rættiliga greitt fram undir samráðingunum við hini norðanlondini um økonomiska samgongu. Uttanríkisráðharrin Karjilainen hevði langar og drúgar samráðingar í Moskva í vetur um hetta samarbeiðið, men líkt var til, at russar høvdu góðtíkið finsku stöðuna til NORDEK.

MEN NÚ kommunistar taptu so nógv við seinasta ríkisdagsval, kom rættilig øði í stóra grannan, og tá so er, er einki at gera uttan at lúta, um ikki stöðan skal verða tann sama sum í Ungarn ella í Tjekkosllovakínum. Finnland hevur eisini beinán vegin sagt frá, at teir ikki fyribils eru førir fyri at undirskriva avtaluna um økonomiskt samarbeiði við hini norðanlondini.

HVAT ávirkan hetta vil hava á NORDEK-ætlanini er enn ikki greitt, hini norðanlondini kunnu skipa hetta samarbeiðið um Finnland ikki er við. Men so sum finnska stöðan er vorðin, er hugsandi, at norðanlond ikki taka stíg, sum ger stöðuna enn verri. Tað er tí hugsandi, at bæði Svøríki, Danmark og Noreg stöðga við at seta NORDEK-ætlanina í verk, til finnska stöðan er meira greið.

Tryggingarsambandið
FØROYAR

Føroya Kríggstrygging	Tlf. 1090
Føroya Sjóvátrygging	- 1090
Føroya Brunatrygging	- 1098
Føroya Vanlukkutrygging	- 1466

Vit tryggja:

Bátar, skip, vörur, hús, innbúgv, akfør o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egnu trygging.

Vestanstevnan

Vestanstevnan verður í Sörvági leygardagin og sunnudagin h. 13. og 14. juni. 50 ungfolk úr Sörvági eru á uttanlandaferð fyrst í juli í ár, tí er stevnan flutt fram í juni mánað.

Fullfíggið stevnuská verður lýst seinni.

B
R
Ø
V

REALKREDITSTOVNURIN

Skriving Dimmalættingar hvi í fólkaflaksmaður hevur sitið sum stjórnarlimur í realkreditstovninum alt síðan hann varð stovnaður, og so aftursvar Dagbl. hevur fingið Carl J. Bech at spyrja, hvat er rætt og hvat er rangt.

Dagblaðið fyrri sitt viðkomandi roynir at greiða frá, hvi Kn. Nygaard hevur sitið og framvegis situr sum nevndarlimur í nevnda stovni umboðandi lögtingið og sigur m. a., at Kn. Nygaard var lögtingsmaður fyrri fólkaflakkin frá 1958—62, og at ein orsök til, at hann hevur verið afturvaldur, hóast fólkaflakkin ikki hevur verið í landsstýrinum er, at Kn. Nygaard hevur hildið fast við, at hetta ikki er partapolitisk.

Til hetta er at siga, at er allur orðavasturin líka rættur sum tað, at Kn. Nygaard var lögtingsmaður frá 1958—62, so er ikki at ivast í øðrum enn,

Dagbókin

FRELSUNARHERURIN

Í kvöld kl. 20.30: »Ungdömskvöld«. Hóskvöldið kl. 20: Heimaforbunde. Tann nýggi deildarstjórinn, major Mortensen, luttekur.

Fríggjakvöldið kl. 20: Fundur. Leygarkvöldið kl. 20: Serlig samvera; kaffiborð. »Bare korsveien forer fram« verður fort fram. Deildarstjórinn, major Mortensen, leiðir og talar.

REIÐARAVIRKI
HEILSOLA
Kolonial & útgerðHERMETIKK
TIMBURHANDIL
KLEDNABÚÐ
SLEPISTØÐ
SHELL-AVGREIÐSLA

DEILDIR:

SKÁLA SKIPASMÍÐJA &
HANDLSVIRKI, SKÁLA
Skipasmíð. Turkivirki. Handil

HANDELSHUSET
PESCADERO A-S
Strandgade 27A. København K
Tlf. ASTA 1830. Telex 5290

Pf. J. F. KJØLBRO

Klaksvík. Føroyar
Telefon 5489. Telex 20
Telegramadr.: Kjølbros Klaksvík

FRANTS RESTOREF

at Carl J. Bech kann verða tilfreds við sjóforklaringina.

Og fyrri alt tað, so er tað neyvan allur sannleikin sum Dagbl. vil vera við, at Kn. Nygaard hevur verið afturvaldur av ikki-fólkaflakslandsstýri, tí hann skal hava hildið fast við, at hesin nevndarsessur ikki er partapolitiskur.

Dimmalætting man neyvan í hesum máli orðbera seg sum hon ger, tí hon veit betur.

d. j.

ØREGAARD VEIT IKKI.
HVAT FOLKAFLYTING ER

Í seinasta SOSIALI fyrri páskir hevur lögtingsformaðurin, J. Fr. Øregaard, drúga grein um fólkaflýtingarmálið, sum tjóðveldisflokkurin hevur uppskot á tingi um at kanna. Av hesi grein framgongur týðuliga, at Øregaard veit ikki, hvat fólkaflýting er.

Øregaard hevur hongt seg í tey orð, sum sögd verða í viðmerkingunum til uppskotið, um at »landsstýrið setur í verk propagandu um tey veruligu viðurskiftini hjá føroyskum kvinnum, sum eru burturstaddar«. Hetta skilur hann soleiðis, at landsstýrið skal seta í verk propagandu um »henara liv og levnað« — og millum reglurnar stendur so sjálvandi, at tjóðveldismenn skulseta føroyskar kvinnur uttanlands fyrri at liva eitt ósiðiligt liv.

RÆTTA MEININGIN

Hugsan tjóðveldisflokksins við hesum orðum hevur verið ein heilt onnur. Heldur enn at spilla út føroyskar kvinnur er endamálið at geva sakliga og vegleiðandi upplýsing um tey kor, tær vnliga liva undir uttanlands. Serliga átróðkandi verður hetta, um tann kanning, sum skal gerast sambært uppskoti tjóðveldisflokksins, visir, at útlagnu kvinnurnar ikki hava slík kor, sum ynskandi kundir verða.

Ymist er, sum bendir á, at føroysku genturnar klára seg ikki so væl í einum fremmandum samfelag, sum lögtingsformaðurin tykist halda.

IKKI SO LJÓSAREYTT

Í Ólavsøku-Framanum 1969 er samrøða við Mariu Andersen barnahavalerarinnu, sum í 1967 gjordi eina kanning av umstøðunum hjá føroyskum gentum í Danmark. Hon sigur seg hava tosað við 23 gentur, ið arbeiða á hotellum, føðiklínikkum o. l., ið eru mest vanligu arbeiðspláss fyrri gentur, sum ikki fara niður at lera. Maria Andersen sigur um úrslitið av kanningini, at tað vanligsta er, at genturnar »verða misbrúktar sum undirbættar arbeiðsmegir, og at »ter flestu vita ov lítið um, hvat tær fara niður til... Samstundis forir ókunneleiki til stórbýarlívið sammett við lívið á bygd ofta trupulleikar við ser... Tíverri verður tílveran niðri oftast máláð alt ov ljósareyð. Veruleikin hjá nógvum verður heldur láglont arbeiði, ring húsa viðurskifti og ring sosial kor yvirhøvur, sigur Maria Andersen í samrøðu við Framan (greinin hevur annars verið endurprentað bæði í SOSIALINUM og 14. September).

23 gentur er nakað lítið tal til at geva eina álíktíni mynd av

viðurskiftunum, men ein slík kundi fingist, um uppskot tjóðveldisflokksins um eina meira umfatandi kanning varð samtykt.

HVAT ER FOLKAFLYTING?

Í grein síni sigur Øregaard síðani, at »okkum vitandi hava føroyingar ikki havt ringt umdømi, har teir hava verið«. Nei — og hvør hevur sagt, at teir hava ringt umdømi? Er tað kanska tjóðveldismenn? Hvørki í skrift ella talu hevur tjóðveldisflokkurin í hesum ella øðrum máli nevnt orð um, at føroyingar ikki vóru »sera væl umtóktir, avhildnir og virdir sum rættir menn« í øðrum londum.

Sum dømi um okkara góða umdømi aðrastaðni nevni Øregaard føroysku yvirmenninar á danska handelsflotanum, føroyingar sum hava røkt út í Íslandi og Grønlandi. Men hvat hava hesir við fólkaflýting at gera? Donsku handelskipini og útróðrarplássini í Íslandi og Grønlandi eru arbeiðspláss — ikki búpláss — fyrri teir føroyingar, ið har starvast. Tá teir hava verið har í ávísa tíð, venda teir aftur til Føroya (við fáum undantøkum). Tað, at fara til Íslands ella Grønlands í 4—5 mánar at arbeiða, hevur onki við fólkaflýting at gera.

Tá talan er um burturflyting er sjálvsagt meint við fólk, sum av einhøvurjari grund fara í annað land at búsetast, og sum ikki vanda aftur til Føroya. Hesi fólk eru flutt burtur, og hesi fólk verður samfelag okkara fátækari. Átlan tjóðveldisflokksins er at fáa greiðu á, hvørji hesi fólk eru, hvi og hvagar tey fara, og um ikki møguleikar eru at fáa tey at verða verandi her á landi.

TØKUMUNURIN

At enda hevur Øregaard ein Brockmanslestur um »tøkumunin« millum tað, ið javnaðarflokkurin við »skili og hegnie« hevur avrikað í landsstýrinum, og tað, sum tjóðveldisflokkurin fekk av skafti tey fyra árin, tá meira enn »1000 menn og kvinnur« noyddust burtur í onnur lond fyrri at soka sær arbeiði. Eg leggi ikki í at fara út í orðaskifti um munin millum nútíðandi og undanfarna landsstýri, men skal tó gera vart við, at sjáldan hava føroyingar glæðbeintari farið við norskum og donskum skipum enn seinastu árin. At talið á Íslands- og Grønlandsmönnum er minnað, kunnu vit takka vánaligari úrtøku á hesum plássum — og ikki javnaðarflokkinum — fyrri.

Tað er tó eitt annað tal, sum er ódrammleg, nógv vaksið, meðan landsstýrið hjá Øregaard hevur sitið — talið á teimum burturfluttum. Sambært Árfrágreiðing ríkisumboðsins var nettoburturflytingin í árunum 1960—66 (fyra av hesum árunum sat tjóðveldisflokkurin í landsstýri): 130 fólk. Try tey seinastu árin, 1966—69 (meðan javnaðarflokkurin hevur sitið í landsstýrinum) hevur nettoburturflytingin verið: 251 fólk — ella dupult so mong eftir heitvina styttri tíð.

HER er tøkumunur.

Finnbogi Isaksen.

Lýsið í Sosialinum